

Accountantsverslag 2016

Gemeente Medemblik

Gemeente Medemblik

Registratie: DOC-17-020252/Z-17-006759

Datum ontvangst/verzending: 23 juni 2017

20 juni 2017

BDO

Accountantsverslag 2016

Aan de raad van de gemeente Medemblik
t.a.v. A. Reus, griffier
Postbus 45
1687 ZG Wognum

Amstelveen, 20 juni 2017

Kenmerk: RB/GvD/2016010

Geachte leden van de raad,

Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging d.d. 12 april 2017, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag over de controle van de jaarrekening 2016 van uw gemeente. Dit verslag bevat onze belangrijkste bevindingen uit de controle van uw jaarrekening 2016.

Met dit verslag willen wij u zo goed mogelijk informeren en ondersteunen in de uitoefening van uw controlerende taak. De onderwerpen, die in dit verslag aan de orde komen, hebben onderdeel uitgemaakt van onze overwegingen bij de bepaling van de aard, het tijdstip van uitvoering en de diepgang van de controlemaatregelen die zijn toegepast bij de uitvoering van de controle van de jaarrekening. De in dit verslag opgenomen bevindingen doen geen afbreuk aan ons oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2016.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de verantwoordelijke portefeuillehouder Financiën. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle.

Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om deze rapportage nader toe te lichten.

Hoogachtend,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g. drs. R.H. Bouman

Inhoudsopgave

1. Dashboard accountantscontrole

2. Strekking controleverklaring

3. Aandachtspunten voor 2017

4. Uw financiële positie vergeleken

5. Belangrijkste bevindingen 2016

6. Interne beheersing

1. Dashboard accountantscontrole

Ons oordeel	Aandachtspunten 2017	Resultaat 2016
- De jaarrekening 2016 is getrouw en rechtmatig. - Onzekerheid in het sociaal domein van € 1,8 miljoen. - Wij hebben geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage. - Er zijn geen niet-gecorrigeerde fouten in de WNT verantwoording. - De geconstateerde fouten zijn lager dan de toleranties. - Als nieuwe accountant hebben wij dit jaar met een frisse blik naar uw jaarrekening gekeken. - De samenwerking is constructief en plezierig verlopen.	- Verdere ontwikkeling interne beheersing Sociaal domein - Contractbeheer en analyse aanbestedingen - Verbijzonderde interne controle - Automatiseringsomgeving en privacybescherming.	- Het resultaat over 2016 bedraagt € 2,1 miljoen positief. In de gewijzigde begroting werd uitgegaan van een nihil resultaat. - De belangrijkste afwijkingen op de programma's t.o.v. de begroting zijn: - Sociaal domein € 1,7 miljoen - Algemene dekkingsmiddelen € 1,0 miljoen - Lagere lasten programma Verkeer, Vervoer en Waterstaat, echter ook lagere onttrekking reserves vanwege Oosteinderweg - Financieel goede positie. Dit blijkt uit de financiële kengetallen w.o. gunstige solvabiliteit, lage schuldquote, goede ratio weerstandsvermogen en de positieve structurele exploitatieruimte.
Transitie in het sociaal domein	Belangrijkste bevindingen 2016	Interne beheersing
- Verbetering in proces zichtbaar door verdere implementatie van het (digitale) berichtenverkeer. - Verbetering in toekenning zichtbaar door herindicaties in 2016. - Aantal niet-financiële onrechtmatigheden onderkend m.b.t. toekenningen (ontbreken beschikkingen). - Toepassen landelijk controleprotocol in samenwerkingsverbanden m.b.t. Wmo Begeleiding en Jeugdhulp. - Lasten u.h.v. Wmo ad. € 0,4 miljoen onzeker vanwege ontbrekende controleverklaringen zorginstellingen. - Lasten u.h.v. Jeugdzorg ad. € 1,0 miljoen onzeker vanwege ontbrekende controleverklaringen zorginstellingen. - Lasten u.h.v. PGB's ad. € 0,4 miljoen onzeker vanwege afkeurende controleverklaring SBV.	- Onzekerheden in het sociaal domein ter hoogte van € 1,8 miljoen. - Voorzieningen. - Onrechtmatigheid in de aanbestedingen van € 0,5 miljoen. - Begrotingsoverschrijdingen zijn per definitie onrechtmatig. Deze tellen niet mee in het oordeel gezien deze betrekking hebben op bestaand beleid of hier gerelateerde baten tegenover staan. Betreft met name grondexploitaties. - Vennootschapsbelastingplicht ten aanzien van de grondexploitaties.	- De processen zijn toereikend met uitzondering van het proces inkopen/aanbestedingen (zie aandachtspunten 2017). - Wij hebben enkele aanbevelingen rondom het proces inkopen/aanbestedingen. - De VIC voldoet niet aan alle eisen van COS 610. Wij kunnen daarom niet steunen op de VIC. Er zijn afspraken gemaakt met VIC die goed werkbaar zijn. - De inrichting van de VIC is gebruikelijk voor de omvang van de organisatie. - De (tijdige) uitvoering van VIC verdient de nodige aandacht. - Opmerkingen m.b.t. de automatiseringsomgeving op het gebied van autorisatie, identificatie en authenticatie en wijzigingenbeheer. Continuïteit in de automatiseringsomgeving voldoende geborgd.

2. Strekking controleverklaring

2.1 Strekking controleverklaring

2.3 Proces totstandkoming jaarrekening

2.2 Overzicht controleverschillen

2.1 Strekking controleverklaring

Goedkeurende controleverklaring	Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2016 van de gemeente Medemblik een goedkeurende controleverklaring af te geven met betrekking tot de getrouwheid en rechtmatigheid.
De jaarrekening is getrouw	Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat de jaarrekening 2016 een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva per 31 december 2016 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor Provincies en Gemeenten.
De jaarrekening is rechtmatig	Een goedkeurende verklaring met betrekking tot rechtmatigheid betekent dat de verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in de jaarrekening 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen en in overeenstemming zijn met de relevante wet- en regelgeving.
Gewijzigde controleverklaring	Mede ingegeven door de financiële crisis, is in de maatschappij de vraag ontstaan om een uitgebreidere en meer begrijpelijke controleverklaring. De NBA heeft hier invulling aan gegeven middels de aangepaste Controle en Overige Standaarden (COS) 700/701. Hierin zijn regels opgenomen ten aanzien van de nieuwe opzet van de verklaring. De nieuwe controleverklaring kent de volgende wijzigingen: ▪ het oordeel is aan het begin opgenomen; ▪ de verklaring geeft ruimte voor het benoemen van kernpunten in de controle; ▪ in de controleverklaring kan tevens informatie worden opgenomen omtrent de continuïteitsveronderstelling; ▪ tevens is meer aandacht mogelijk voor de materialiteit; ▪ de verklaring geeft expliciet aan dat de andere informatie dan de jaarrekening niet gecontroleerd is; ▪ de verklaring is beter leesbaar. Omdat de materialiteit wettelijk is bepaald en de continuïteit voor overheden minder relevant is (overheden kunnen niet failliet gaan), zijn deze elementen niet opgenomen in uw verklaring. De kernpunten zijn weergegeven in ons accountantsverslag, dat openbaar beschikbaar is. Indien u dat op prijs stelt, zijn wij graag bereid een toelichting te geven op de wijzigingen in de controleverklaring.
Geen bevindingen in de SiSa-bijlage	Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2016. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.
Jaarverslag is verenigbaar	Wij hebben als controlerend accountant getoetst of: - het jaarverslag voldoet aan de relevante wet- en regelgeving (onderdeel I); - het verenigbaar is met de jaarrekening (onderdeel II); - geen materiele onjuistheden in het jaarverslag zijn gebleken in het licht van de tijdens de controle van de jaarrekening verkregen kennis en begrip omtrent de gemeente en zijn omgeving (onderdeel III). Op basis van de door ons verrichte werkzaamheden hebben wij geen bevindingen op deze aspecten m.b.t. het jaarverslag.

2.2 Overzicht controleverschillen

Ongecorrigeerde controleverschillen			
Post/omschrijving van de toelichting	Fouten (in euro's)	Onzekerheden (in euro's)	Verwijzing
Getrouwheid			
Lasten sociaal domein	€ 0,05 miljoen	€ 1,8 miljoen	
Totaal	€ 0,05 miljoen	€ 1,8 miljoen	
Rechtmatigheid			
Lasten sociaal domein	€ 0,05 miljoen	€ 1,8 miljoen	
Aanbestedingen	€ 0,5 miljoen	-	
Totaal	€ 0,55 miljoen	€ 1,8 miljoen	
Materialiteit (1% voor fouten / 3% voor onzekerheden)	€ 1,0 miljoen	€ 3,0 miljoen	
Uitvoeringsmaterialiteit	€ 0,6 miljoen	€ 1,8 miljoen	

2.3 Proces totstandkoming jaarrekening

Samenwerking plezierig
verlopen en alle
medewerking ontvangen

Totstandkoming jaarrekening 2016

Vanaf het boekjaar 2016 heeft de raad ons benoemd als accountant van de gemeente Medemblik. U ontvang hierbij ons eerste accountantsverslag bij uw jaarrekening. Wij hebben de jaarrekening onderworpen aan een frisse blik. Hierdoor zijn bepaalde zaken die voor de organisatie als “gewoon” werden aangezien opnieuw onder de aandacht gebracht en met elkaar besproken. Deze aspecten zijn nader uitgewerkt in dit accountantsverslag onder hoofdstuk 5 “Belangrijkste bevindingen”.

Omdat het boekjaar 2016 het eerste jaar betreft dat wij controlerend accountant zijn, hebben wij in samenwerking met de organisatie de jaarrekening integraal doorgenomen en zijn wij nagegaan in hoeverre deze voldoet aan de bepalingen in het BBV. Daarbij is ook nagegaan of de wijzigingen in het BBV juist zijn verwerkt in de jaarrekening (met name grondexploitaties). Dit heeft ertoe geleid dat een aantal aspecten in de jaarrekening zijn aangepast.

Op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden hebben wij ook een goed beeld van de financiële administratie. Ons beeld is dat de financiële administratie goed is ingericht en dat de zaken op orde zijn. Bij aanvang van de werkzaamheden was de concept jaarrekening opgesteld en was het controledossier opgesteld. De medewerkers zijn inhoudelijk goed op de hoogte. Ontwikkelingen in het BBV, zoals de wijziging in de presentatie n.a.v. de notitie grondexploitaties en de notitie faciliterend grondbedrijf, zijn onderkend en verwerkt.

Vanwege de onvoldoende onafhankelijke positie en de te beperkte omvang VIC konden wij in 2016 niet steunen op de VIC bij de gemeente Medemblik. Doordat wij in 2016 niet konden steunen hebben wij aanvullend werk moeten verrichten. Plannen voor verbetering en versterking van de VIC m.b.t. de positie en omvang zijn reeds onder handen. Verder hebben wij in samenwerking met de VIC tijdens de uitvoering van de controlewerkzaamheden in 2017 aanvullende werkzaamheden verricht om hiaten in de interne controles te ondervangen.

De samenwerking met de gemeente Medemblik is constructief en plezierig verlopen.

3. Aandachtspunten 2017

Aandachtspunten voor 2017

3. Aandachtspunten 2017

1. Sociaal domein	Sociaal domein Het boekjaar 2016 is het tweede jaar dat de gemeente verantwoordelijk is geworden voor de decentralisaties van het sociaal domein. Het jaar 2015 was een transitiejaar met de nodige aanloopproblemen. In 2016 zijn duidelijk verbeteringen zichtbaar. We constateren daarbij ook dat landelijk nog veel problemen zijn met het tijdig verkrijgen van verantwoordingsinformatie van zorginstellingen. De gemeente Medemblik is hier bij het opstelproces van de jaarrekening 2016 ook mee geconfronteerd. Wij adviseren u om de afhankelijkheid van zorgaanbieders in het afsluitproces te verminderen, door als gemeente zelf maatregelen te treffen om de prestatielevering van de bij de gemeente in rekening gebrachte zorgkosten vast te stellen. Een mogelijkheid is om, achteraf, prestatieverklaringen bij uw cliënten op te vragen, echter het is ook mogelijk om het aspect prestatielevering nadrukkelijker in te bedden in het herinidiceringsproces. Het is van belang om hier tijdig actie in te ondernemen.
2. Contractbeheer	Contractbeheer en analyse aanbestedingen Naar aanleiding van onze controle hebben wij het contractbeheer en de analyse van aanbestedingen als belangrijk aandachtspunten voor 2017 geïdentificeerd. De gemeente beschikt over een contractenregister maar deze wordt onvoldoende beheerd. Hierdoor bestaat het risico dat aanbestedingstrajecten niet of niet tijdig worden gestart.
3. Verbijzonderde interne controle	Verbijzonderde interne controle In 2016 zijn de interne controles, door afwezigheid van de interne controle medewerker, grotendeels belegd bij een externe partij. Er dient een nieuwe impuls worden gegeven aan de doorontwikkeling van uw verbijzonderde interne controle. Om de doorontwikkeling te realiseren, adviseren wij u om de ambities met betrekking tot de interne controlefunctie te vertalen in een concreet plan van aanpak, waarbij de gewenste acties in de tijd worden uitgezet.
4. Automatisering en privacybescherming	Automatisering en privacybescherming Voor wat betreft de interne beheersing ten aanzien van IT constateerden wij dat op het gebied van de automatiseringsomgeving nog veel stappen gezet kunnen worden. Voor de algemene beheersing van de IT omgeving hebben we gekeken naar de aspecten logische toegangsbeveiliging, wijzigingenbeheer en continuïteit. Hierbij komen we tot de conclusie dat controles en processtappen op dit vlak niet optimaal worden uitgevoerd, dan wel niet zichtbaar worden vastgelegd. Voor de accountantscontrole betekent dit dat we niet gebruik konden maken van de digitale autorisaties en vastleggingen en dus meer gegevensgerichte werkzaamheden hebben uitgevoerd. De bescherming van databestanden en privacygegevens is in de huidige tijd erg belangrijk. Onvoldoende beveiliging kan leiden tot verlies en diefstal van persoonsgegevens en vervolgens tot misbruik ervan, zoals identiteitsfraude. Privacybescherming staat zowel in Nederland als internationaal in de vernieuwde belangstelling, door continue en toenemende incidenten bij zowel bedrijven als overheden. Omdat per januari 2016 de wetgeving rondom “meldplicht datalekken” is aangescherpt, hebben wij aanvullend op onze IT audit werkzaamheden ook de stand van zaken op dit terrein in kaart gebracht. Het compliant maken van de organisatie op basis van de nieuwe regelgeving vormt een belangrijke focus voor de komende tijd. Overigens is de Wet bescherming persoonsgegevens, voor zover deze geen financiële gevolgen heeft voor de jaarrekening (bijvoorbeeld middels boetes a.g.v. datalekken), geen specifiek object van onze controle.

4. Uw financiële positie vergeleken

4.1 Resultaat 2016

4.3 Toelichting op uw financiële positie

4.2 Uw financiële positie vergeleken

4.1 Resultaat 2016

Resultaat 2016

Resultaat 2016

Het saldo van de jaarrekening van de gemeente Medemblik over het jaar 2016 bedraagt € 2,1 miljoen voordelig. In het onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven:

Rekening van baten en lasten	Realisatie 2015	Begroot vóór wijziging	Begroot na wijziging	Realisatie 2016
<i>(alle bedragen * € 1.000,-)</i>				
Baten	95.480	83.235	88.169	92.689
Lasten	(92.103)	(85.948)	(96.575)	(96.003)
Saldo baten en lasten programma's	3.377	(2.713)	(8.406)	(3.314)
Stortingen in reserves	(12.042)	(1.157)	(12.086)	(12.205)
Onttrekkingen aan reserves	11.852	4.142	20.492	17.665
Resultaat	3.187	272	0	2.146

Het resultaat over 2016 is € 2,1 miljoen hoger dan in de gewijzigde begroting was uitgegaan. In de gewijzigde begroting werd uitgegaan van een nihil resultaat. De belangrijkste afwijkingen op de programma's t.o.v. de begroting zijn:

- sociaal domein € 1,7 miljoen;
- algemene dekkingsmiddelen € 1,0 miljoen.

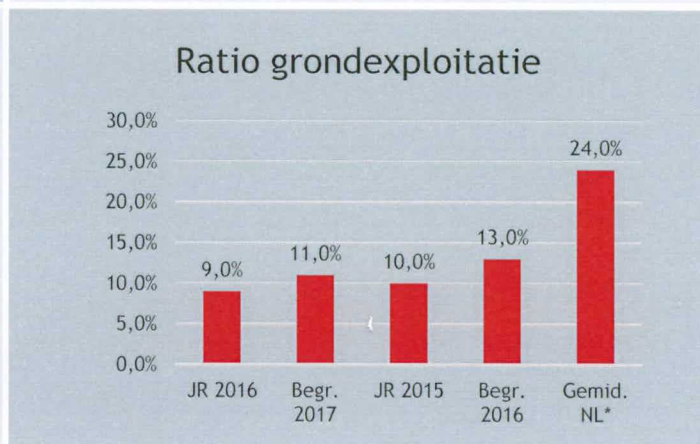
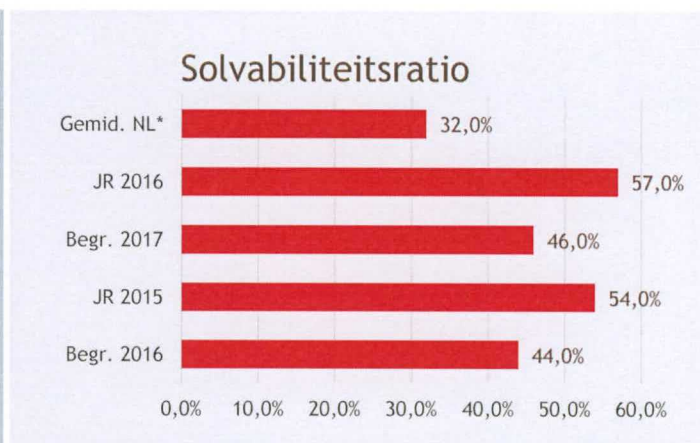
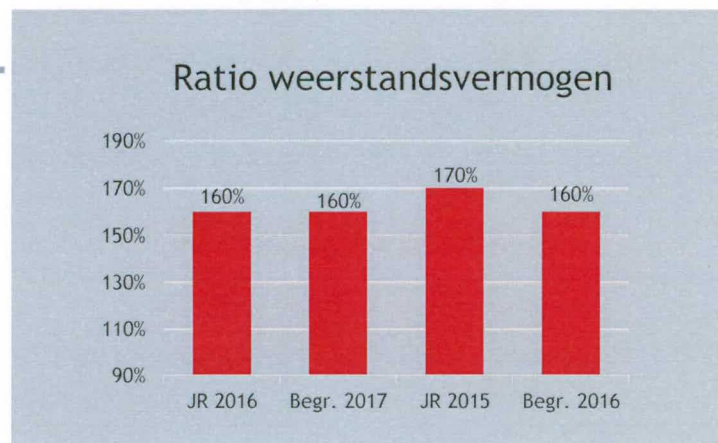
De lasten in het sociaal domein zijn € 0,7 miljoen lager dan begroot en de baten in het sociaal domein zijn € 1,0 miljoen hoger. De hogere baten hebben betrekking op bijstandverlening en vreemdelingenbeleid. De lagere lasten hebben met name betrekking op de lasten u.h.v. WMO. De werkelijke kosten voor Jeugdzorg zijn hoger dan de gewijzigde begroting.

Het voordeel op de Algemene dekkingsmiddelen betreft met name het saldo onvoorzien van € 0,5 miljoen welke in de begroting is opgenomen maar niet is gerealiseerd.

Daarnaast zijn er ook lagere lasten zichtbaar op het programma Verkeer, Vervoer en Waterstaat. Hiertegenover staat een lagere onttrekking uit de reserves op dit programma. Dit betreft met name de reconstructie van de Oosteinderweg tussen Wognum en Nibbixwoud welke gestart is in 2016 maar voor het grootste deel in 2017 gerealiseerd zal worden.

Een uitgebreide toelichting op de verschillen tussen de realisatie en de gewijzigde begroting is opgenomen in de jaarrekening.

4.2 Uw financiële positie vergeleken

* De bron voor de gemiddelden in Nederland (2015/2014) is het dashboard op www.waarstaatjegemeente.nl

Bovenstaande ratio's geven aan dat de financiële positie van de gemeente Medemblik goed is. Dit is nader uitgewerkt op de hierna volgende pagina.

4.3 Toelichting op uw financiële positie

Financiële kengetallen

Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen (verplicht vanaf begroting 2016) is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat.

De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

De omvang en inschatting van het weerstandsvermogen is voor de continuïteit en toekomst van de gemeente van groot belang. Om die redenen besteden wij vanuit onze natuurlijke adviesfunctie in dit accountantsverslag uitgebreid aandacht aan de financiële positie.

Weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de weerstandscapaciteit. De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf € 28,5 miljoen. In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de relevante risico's benoemd. De gemeente Medemblik heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan risico's waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op € 18,0 miljoen. Dit betekent een weerstandsratio van 1,6. Twee maal per jaar inventariseert de gemeente alle actuele risico's. Daarbij wordt een kansberekening gemaakt van de mogelijke financiële gevolgen die deze risico's hebben. De lijst met geïnventariseerde risico's met kansberekening is niet opgenomen in de jaarrekening. Ten behoeve van het inzicht zou dit kunnen worden overwogen. Tegelijkertijd constateren wij dat de weerstandscapaciteit het benodigde weerstandsvermogen ruim overschrijdt en dat daarnaast ook de structurele exploitatieruimte ook voldoende is. De ratio weerstandsvermogen is over de jaren stabiel.

Solvabiliteit en netto-schuldquote

Solvabiliteit en netto-schuldquote

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2016 57%. Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter de gemeente in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen. De solvabiliteit van de gemeente Medemblik is, ook in verhouding tot het landelijk gemiddelde, zeer goed.

De netto schuldquote is ook goed. Dit betekent dat de gemeente Medemblik relatief lage netto schulden heeft. Dit percentage ligt onder het landelijke gemiddelde. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden. De gemeente Medemblik heeft een gezonde financiële positie.

Overige kengetallen

Overige kengetallen

Voor de ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, hoe lager het risico is. De ratio grondexploitatie van de gemeente Medemblik is lager dan 20% wat als goed wordt aangemerkt. De uitkomst van deze ratio geeft aan dat de waarde van grond ten opzichte van de totale baten is laag. Dit betekent dat de risico's in de waardering van de grondexploitaties laag zijn.

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Een positief percentage bij de structurele exploitatieruimte betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of ruimte is voor nieuw beleid. Hiervoor geldt hoe lager het percentage, hoe beter. Bij de gemeente Medemblik zijn de structurele exploitatieruimte en de belastingcapaciteit voldoende.

De meeste kengetallen geven aan dat de financiële positie van de gemeente Medemblik goed is. De uitkomst van de kengetallen vallen in categorie A, behalve de belastingcapaciteit (categorie B).

5. Belangrijkste bevindingen 2016

5.1

Sociaal domein

5.2

Grondexploitaties

5.3

Voorzieningen

5.4

Overige bevindingen

5.1 Bevindingen Sociaal Domein: Ontwikkelingen

Uitgaven sociaal domein

Uitgaven Sociaal Domein 2016

De uitgaven van de gemeente Medemblik in het sociaal domein bedragen over 2016 ruim € 34 miljoen (2015: € 36 miljoen). Binnen het programma Sociaal Domein is de volgende onderverdeling naar stromen Wmo en Jeugdzorg te maken:

Onderdelen Sociaal Domein	Omvang in miljoen €
WMO Zorg in Natura Oud	€ 2,6
WMO Zorg in Natura Nieuw	€ 3,9
Jeugdzorg Zorg in Natura	€ 3,8
Persoonsgebonden budgetten (PGB)	€ 0,7
Totaal	€ 11,0

Op de volgende sheets zullen wij onze bevindingen per stroom nader toelichten.

Landelijk beeld: positieve ontwikkelingen in (interne) beheersing in het sociaal domein

Ontwikkelingen in het Sociaal domein in 2016

In opdracht van het ministerie van BzK is eind 2016 een evaluatie gedaan van de uitkomsten van de controle in 2015 bij alle 393 gemeenten in Nederland. Daaruit bleek duidelijk de gevolgen van een hectisch transitiejaar in 2015. De helft van de gemeenten kreeg geen goedkeurende controleverklaring, het grootste deel hiervan kreeg een verklaring met beperking (43%) de overige een oordeelonthouding (7%). Als gevolg van de transitie heeft 33% van de gemeenten de controleverklaring 2015 ná de deadline van 15 juli 2016 ontvangen. Uw gemeente heeft het voorgaande jaar een controleverklaring met beperking ontvangen, vanwege onzekerheden op het gebied van Wmo en Jeugdzorg.

Ons landelijk beeld is dat in 2016, over het algemeen, belangrijke verbeteringen te zien zijn in de interne beheersing van gemeenten met name door het op orde krijgen van de cliëntadministratie en het indiceren van de cliënten. Doordat in 2015 en 2016 alle cliënten zijn geïndiceerd en gedurende 2016 de cliëntadministraties op orde zijn gebracht hebben gemeenten meer inzicht in de cliënten en kosten. Wij verwachten in het algemeen meer goedkeurende controleverklaringen, omdat gemeenten zich hebben ingespannen om meer grip te krijgen op de levering van de zorg door goede afspraken te maken met zorginstellingen of op andere wijze de prestatiecontroles uit te voeren. De algemene tendens lijkt daarbij dat de lasten van de PGB dalen doordat gemeente meer inzetten op zorg in Natura. In hoofdlijnen zijn drie alternatieven om de daadwerkelijke levering van de zorg (zogenaaamde prestatielevering) te kunnen vaststellen:

1. conform afgelopen jaar steunen op controleverklaring van de zorginstellingen en de SVB;
2. de afrekenvariant hanteren, waarbij achteraf volgens handreiking afgerekend wordt met de zorginstellingen;
3. de gemeente stelt zelfstandig de prestatie vast middels een deelwaarneming op de cliënten. Dit kan direct (rechtstreeks naar de cliënt) of indirect (via de zorginstelling).

5.1 Bevindingen Sociaal Domein: WMO en Jeugd

	Ontwikkelingen in het sociaal domein (vervolg) Bij het derde alternatief verkrijgt de gemeente zelf zekerheid over de prestatie en levering van de zorg en houdt zij tevens de regie op voortgang in de controle in relatie tot het traject van de totstandkoming en controle van de jaarrekening. Vanzelfsprekend is ook een combinatie van deze drie mogelijk. De gemeente Medemblik steunt in 2016 voornamelijk op de controleverklaringen van de zorginstellingen en de SVB. Daarbij zijn actief zorginstellingen benaderd om informatie op te leveren en dit af te stemmen met de gemeentelijke administratie.
Resterende onzekerheid WMO: € 0,4 miljoen	WMO Ten aanzien van de WMO (nieuw) heeft de gemeente bij de implementatie van het Sociaal Domein samenwerking gezocht met de regio via de samenwerkingsverband in West-Friesland. Dit betrof met name de inkopen en aanbestedingen aan de voorkant. De samenwerking heeft zorg gedragen dat alle (noodzakelijke) contracten en subsidies zijn afgesloten. In deze overeenkomsten zijn afspraken gemaakt, de informatiebehoeften opgenomen en is afgesproken hoe verantwoord dient te worden. Via aanvullende afspraken met zorgaanbieders is overeen gekomen dat de zorgaanbieders voor de jeugdzorg zich ook verantwoorden middels het opgestelde accountantsprotocol (iSociaal Domein), wanneer de lasten in regioverband boven € 125.000 uitkomen. Met betrekking tot WMO Hulp bij Huishouden (WMO oud) heeft de gemeente Medemblik ook controleverklaringen van de zorgaanbieders ontvangen. Uit onze controle blijkt dat van een aantal zorginstellingen nog onvoldoende controle informatie is ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht. Uitgaande van de interne beheersing op het proces van beschikkingen tot en met betalingen bij uw gemeente, de ervaringen uit voorgaande jaren, de uitkomsten van de in 2016 ontvangen controleverklaringen, ramen wij het bedrag van de resterende onzekerheid in totaliteit op € 0,4, waarvan € 0,1 miljoen betrekking heeft op WMO nieuwe taken en € 0,3 miljoen betrekking heeft op WMO oude taken. In het proces hebben wij daarnaast geconstateerd dat de rapportage van de consulent niet in alle gevallen is ondertekend. Deze rapportage dient wel ondertekend in de dossiers aanwezig te zijn. Daarnaast worden de beschikkingen niet ondertekend, waar in de verordening wel is aangegeven dat deze ondertekend dient te worden. Dit betreffen niet-financiële onrechtmatigheidsfouten en tellen derhalve niet mee in het oordeel.
Resterende onzekerheid Jeugdzorg: € 1,0 miljoen	Jeugdzorg Bij de implementatie van het Sociaal Domein is met betrekking tot de Jeugdzorg ook samenwerking gezocht met de regio via de samenwerkingsverband in West-Friesland. Dit betrof met name de inkopen en aanbestedingen aan de voorkant. De samenwerking heeft zorg gedragen dat alle (noodzakelijke) contracten en subsidies zijn afgesloten. In deze overeenkomsten zijn afspraken gemaakt, de informatiebehoeften opgenomen en is afgesproken hoe verantwoord dient te worden. Via aanvullende afspraken met zorgaanbieders is overeen gekomen dat de zorgaanbieders voor de jeugdzorg zich ook verantwoorden middels het opgestelde accountantsprotocol (iSociaal Domein), wanneer de lasten in regioverband boven € 125.000 uitkomen. Uit onze controle blijkt dat van een aantal zorginstellingen nog onvoldoende controle informatie is ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht. Uitgaande van de interne beheersing op het proces van beschikkingen tot en met betalingen bij uw gemeente, de ervaringen uit voorgaande jaren, de uitkomsten van de in 2016 ontvangen controleverklaringen, ramen wij het bedrag van de resterende onzekerheid in totaliteit op € 1,0 miljoen. In het proces hebben wij daarnaast geconstateerd de beschikkingen niet worden ondertekend, waar in de verordening wel is aangegeven dat deze ondertekend dient te worden. Dit betreffen niet-financiële onrechtmatigheidsfouten en tellen derhalve niet mee in het oordeel.

5.1 Bevindingen Sociaal domein: PGB

Sociale Verzekeringsbank
en uitvoering PGB
administratie

In 2016 opnieuw
afkeurend oordeel
accountant SVB

Wij ramen de
onzekerheid vanwege
het ontbreken van een
controle op de
prestatielevering op:
€ 0,4 miljoen

De gemeente is afhankelijk van de SVB

Met ingang van 2015 is uw gemeente verantwoordelijk voor uitvoering van de Persoonsgebonden Budgetten (PGB) voor de Wmo en de Jeugdwet. Uitvoering hiervan vindt (verplicht) plaats door de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De SVB controleert zorgovereenkomsten, toetst facturen en declaraties en betaalt uit aan zorgverleners of andere instellingen. Uw gemeente verstrekt de beschikkingen PGB en is verantwoordelijk voor een adequate cliëntregistratie en het vaststellen van de prestatielevering.

Uitkomsten accountantscontrole SVB: voor 2016 opnieuw een afkeurend oordeel

Uit de accountantscontrole 2016 bij de SVB blijkt dat landelijk sprake is van een afkeurend oordeel met een rechtmatigheidsfout voor de WMO van 34,18% (2015: 14,5%). Voor het onderdeel Jeugd is eveneens sprake van een afkeurend oordeel met een rechtmatigheidsfout van 33,9% (2015: 39,4%). De meest voorkomende getrouwheid en rechtmatigheidsfouten die de accountant van de SVB daarbij rapporteert zijn:

- burgerservicenummer (BSN) ontbreekt of is incorrect overgenomen
- type wet is niet of onjuist vermeld;
- er is sprake van ontbrekende of strijdige informatie in de zorgovereenkomst;
- de originele factuur wijkt af van digitale declaratie of de factuur is niet nagestuurd;
- de uitbetaling wijkt af van de factuur of de digitale declaratie;
- het uurtarief dat is gedeclareerd is hoger/lager dan dat op de zorgovereenkomst.

Wij hebben een review gedaan en kunnen steunen op de werkzaamheden van de accountant van de SVB. Daarbij concluderen wij dat de formele fouten zoals geconstateerd bij de SVB geen impact hebben op het rechtmatigheidsoordeel over de jaarrekening 2016 van uw gemeente. Op de volgende sheet geven wij onze inschatting van de financiële / materiële fout weer.

Controle op de geleverde zorg in de vorm van PGB

Uit onze werkzaamheden blijkt eveneens dat de gemeente Medemblik geen controles heeft uitgevoerd om vast te stellen dat de zorg in de vorm van de PGB ook daadwerkelijk is verstrekt (ofwel de zogenaamde prestatielevering). Het gevolg hiervan is dat wij een onzekerheid hebben in onze controle. Als accountant moeten wij de omvang en impact van deze onzekerheid op de jaarrekening van uw gemeente wegen. Wij hebben die onzekerheid geraamd op een bedrag van € 0,4 miljoen.

Bij deze inschatting zijn wij uitgegaan van de volgende omstandigheden:

- in 2016 is beter inzicht ontstaan in PGB- cliënten en zijn over het algemeen meer herindicatie uitgevoerd;
- in tegenstelling tot vorig jaar is geen sprake meer van een transitie met alle daaraan gerelateerde problemen;
- wij constateren dat sprake is van afnemende financiële fouten bij het SVB in het risicostratum nov-dec 2016;
- mede door de herindicaties is hoeveelheid PBG in 2016 afgenomen;
- ondanks de omvang van de onzekerheden in 2015 hebben wij, terugkijkend, geen materiële fouten ontdekt over 2015.

Wij adviseren, evenals voorgaand jaar, om maatregelen te treffen waardoor kan worden vastgesteld dat de zorg in de vorm van PGB ook daadwerkelijk is geleverd.

5.1 Bevindingen Sociaal Domein: PGB

Fout PGB mede
gebaseerd op
projectbrieven

Financiële fout:
€ 50.000

Geraamde fout in de Persoons Gebonden Budgetten

De SVB controleert zorgovereenkomsten, toetst facturen en declaraties en betaalt uit aan zorgverleners of andere instellingen. Zoals aangegeven heeft de SVB een afkeurende controleverklaring ontvangen. Om te kunnen inschatten wat dit betekent voor uw gemeente, heeft de SVB heeft begin 2017 aan elke gemeente een zogenaamde 'projectiebrief rechtmatigheid 2016' gestuurd. Deze brief geeft voor de PGB in uw gemeenten de volgende bestedingen en fouten:

PGB per categorie	Bestedingen volgens projectiebrief	Meest waarschijnlijke formele en financiële fout	Financiële fout
Jeugd	€ 399.000	€ 158.000	€ 35.000
WMO	€ 300.000	€ 91.000	€ 15.000
Totaal	€ 699.000	€ 249.000	€ 50.000

Zoals blijkt uit bovenstaand overzicht bedraagt de meest waarschijnlijke fout voor de gemeente Medemblik over 2016 in totaliteit € 249.000, bestaande uit € 158.000 fout inzake de Jeugdzorg en € 91.000 fout inzake de WMO. Daarbij moet onderscheid gemaakt worden tussen formele en financiële / materiële fouten, omdat alleen de laatste meewegen in het accountantsoordeel van uw gemeente. Op basis van de landelijke financiële foutpercentages van de SVB van 4,24% voor de WMO en 6,71%, ramen wij de financiële fout voor de gemeente Medemblik op afgerond € 50.000.

5.2 Grondexploitaties

Grondexploitaties

De gemeente Medemblik heeft ultimo 2016 een 30-tal lopende bouwgronden in exploitatie. De grootste betreffen de Tripkouw Oost II en III, het Weeshuis, Overspoor 1^e fase, Overspoor 2^e fase en De Tegel. Tripkouw Oost II en III, De Tegel en het Weeshuis betreffen realisaties van woningen. Overspoor 1^e fase en Overspoor 2^e fase betreffen realisaties van bedrijventerreinen. Het saldo na aftrek van de voorziening in de jaarrekening bedraagt € 8,0 miljoen. Dit betekent dat het totaal van de geactiveerde kosten hoger is dan het totaal aan opbrengsten m.b.t. de grondexploitaties tot en met 31 december 2016. De totale voorziening ultimo 2016 bedraagt € 5,0 miljoen.

Wijzigingen BBV

Vanaf het boekjaar 2016 heeft er een wijziging plaatsgevonden met betrekking tot de grondexploitaties (voorraden). Vanaf het boekjaar 2016 wordt onderscheid gemaakt tussen bouwgronden in exploitatie en faciliterend grondbedrijf. De categorie "Niet in exploitatie genomen gronden" is verdwenen. Vanaf 2016 worden bouwgronden in exploitatie gedefinieerd als gronden die zich in het transformatieproces bevinden waarbij in bezit zijnde grond worden omgevormd naar bouwrijpe grond, met als oogmerk (opnieuw) te worden bebouwd. Er is dan sprake van actief grondbeleid, waarbij de gemeente voor eigen rekening en risico gronden exploiteert. Voor bouwgronden in exploitatie moet een raadsbesluit zijn genomen. Faciliterend grondbeleid houdt in dat de gemeente het derden mogelijk maakt grond te exploiteren. Gemeentelijke kosten verbonden aan de desbetreffende grondexploitatie kan zij op de particuliere exploitant verhalen. De gemeente koopt dus in dergelijke gevallen zelf geen grond aan. De gemeente beperkt zich tot de wettelijke publieke taak, bestaande uit o.a. het vaststellen van het bestemmingsplan. Kosten die gemeenten maken in het kader van faciliterend grondbeleid en kunnen verhalen op derden, classificeren als vordering op de gemeentelijke balans. Afhankelijk van de status van de vordering dient deze vordering op de balans van de gemeente tot uiting te komen als kortlopende vordering (bij aanwezigheid van een getekende overeenkomst) of overlopende post (bij afwezigheid van een getekende overeenkomst).

Door deze wijziging in het BBV hebben er in de jaarrekening 2016 meerdere herrubriceringen plaatsgevonden vanuit de voorraden naar materiële vaste activa en naar de overlopende activa. Dit is zichtbaar gemaakt in de diverse verloopoverzichten in de toelichting in de jaarrekening. Los van de wijzigingen in het BBV hebben gedurende 2016 ook overboekingen naar strategische gronden (MVA) plaatsgevonden. Dit betreft met name het Nieuwe veld i.v.m. een verbod van de provincie om te bouwen.

Vanwege de wijziging in het BBV heeft de gemeenteraad eind 2015 elf grondexploitatiecomplexen middels een raadsbesluit in exploitatie genomen, waaronder de grondexploitaties Weeshuis, De tegel en Overspoor 2e fase.

Tussentijdse winstneming

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. Voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Er kan winst worden genomen indien het resultaat op de grondexploitatie betrouwbaar kan worden ingeschat, de grond is verkocht, en de kosten zijn gerealiseerd of goed zijn in te schatten.

In de Nota Grondbeleid zijn aanvullende bepalingen opgenomen wanneer winsten genomen kunnen worden. Bij de lopende grondexploitaties is in 2016 geen sprake van winstneming, met uitzondering van de grondexploitatie Schepenwijk die in 2016 is afgesloten met een klein positief resultaat.

5.2 Grondexploitaties

Woningen

De West-Friese gemeenten hebben samen met een externe deskundige een nieuwe woonvisie 2017 opgesteld voor de regio West-Friesland. In de periode 2016-2030 wordt een toename van het aantal huishoudens en daarmee van de woningbehoefte verwacht van ca. 9%. Na 2026 vlakt deze toename naar verwachting af. De gemeente zet nieuwbouw in om onze totale woningmarkt te versterken waarbij wordt gekeken naar overschotten en tekorten in de totale (bestaande) woningmarkt. Conform de landelijke trend is gedurende 2016 in het algemeen een versnelling in de woningverkopten zichtbaar. De totale verkopen in 2016 zijn lager dan in 2015 doordat in 2015 één grote incidentele verkoop heeft plaatsgevonden bij de grondexploitatie Tripkouw. De prijzen stijgen in de regio nog niet zo sterk als het landelijke gemiddelde. In de geactualiseerde berekeningen wordt daarom vooralsnog geen rekening gehouden met een stijging van de verkoopprijzen.

Bedrijventerreinen

De bedrijventerreinen betreffen met name Overspoor 1^e fase en Overspoor 2^e fase. De voorziening voor de grondexploitaties ziet voor een groot deel toe op deze bedrijventerreinen. Bij Overspoor 2^e fase ligt er een principe-akkoord voor een grote afname. Deze dient echter nog wel door de provincie goedgekeurd te worden. Het is nog onzeker of de provincie deze goedkeuring zal verlenen. Voorzichtigheidshalve is de voorziening in stand gehouden. Bij Overspoor 1^e fase zijn de verkopen in 2016 achtergebleven op de verwachtingen. De verwachte totale verkoopopbrengst is daarentegen toegenomen. Voor de grondexploitatie De Tegel zijn ultimo 2016 verwervingskosten ad. € 0,7 miljoen gerealiseerd. De verkopen vangen naar verwachting aan in 2021.

Voorziening grondexploitaties

Voor een aantal grondexploitaties is een voorziening gevormd. Deze voorzieningen hebben o.a. betrekking op Tripkouw, De Tegel, het Weeshuis en Overspoort 2^e fase. De voorzieningen zijn per balansdatum geactualiseerd. De berekeningen van de voorzieningen zijn in een aantal gevallen in eerste instantie normatief berekend. Daarna is bij het bepalen van het bedrag voor de voorziening rekening gehouden met specifieke omstandigheden. Specifieke omstandigheden betreffen bijvoorbeeld voorwaarden waaronder het project kan worden voorgezet. Dit betreffen o.a. het verkrijgen van goedkeuring van de provincie, het vaststellen van het bestemmingsplan en het verkrijgen van medewerking van andere partijen. Bij het bepalen van de voorzieningen is rekening gehouden met deze omstandigheden en daarvan is een inschatting gemaakt door de gemeente. Wij kunnen instemmen met de uitgangspunten in de berekening van de voorzieningen. Wel hebben wij geconstateerd dat in bepaalde gevallen de specifieke omstandigheden niet zijn verwerkt in de opgestelde berekeningen. Wij adviseren om per grondexploitatie de specifieke omstandigheden te verwerken in de betreffende berekening.

5.3 Voorzieningen

Aanvullende dotatie pensioenvoorziening	Pensioenvoorziening Onder de voorzieningen is een pensioenvoorziening opgenomen voor wethouders en voormalig wethouders ad. € 2,8 miljoen (2015: € 2,2 miljoen). Onder het BBV is het toegestaan een voorziening te vormen voor pensioenen van zittende en gewezen wethouders die nog niet pensioengerechtigd zijn en voor pensioengerechtigde wethouders. In de pensioenberekening zijn ook de wethouders van de gemeenten voor de fusie opgenomen. Bij de berekening van de pensioenvoorziening zijn twee parameters belangrijk: de algemene rekenrente en de sterftetabel GBM/GBV 2005-2010. In de berekening werd gerekend met een rentepercentage van 1,6%. Deze rekenrente wijkt af van de door de overheid vastgestelde algemene rekenrente. De algemene rekenrente is de rekenrente welke formeel wordt voorgeschreven door een circulaire inzake de APPA voorziening. Daarnaast worden de berekeningen van de pensioenvoorzieningen voor de pensioengerechtigden na pensionering niet meer geactualiseerd. De in de berekening gehanteerde sterftetabel komt overeen met de sterftetabel die is genoemd de circulaire van het Rijk. Er is een geactualiseerde berekening opgesteld op basis van de voorgeschreven rekenrente en waarbij ook de voorzieningen van de pensioengerechtigden zijn geactualiseerd. De geactualiseerde berekening heeft geleid tot een aanvullende dotatie van € 0,6 miljoen.
Voorziening sportvelden actualiseren in 2017	Voorziening sportvelden Onder de voorzieningen is een voorziening opgenomen voor onderhoud van sportvelden ad. € 0,5 miljoen (2015: € 0,4 miljoen). Aan de voorziening ligt een Beheer- en Onderhoudsplan Gemeentelijke Sportvelden ten grondslag. Dit beheer- en onderhoudsplan is gebaseerd op het onderzoek van ISA Sport welke is opgesteld in 2011 en welke daarna jaarlijks is geactualiseerd. In 2017 is de berekening herzien. Daaruit blijkt dat de inschatting van de totale kosten tot en met 2038 hoger uitvalt, waardoor op basis van de nieuwe berekening jaarlijks een extra dotatie aan de voorziening nodig zou zijn. In 2017 is de Nota harmonisatie en taakstelling groene sportvelden opgesteld. In deze nota is het voorstel verwoord voor de harmonisatie van de relatie tussen gemeente en voetbalverenigingen. De harmonisatie heeft betrekking op de financiële bijdrage van de verenigingen aan de gemeente. Daarnaast is er een geharmoniseerde en eenduidige insteek voor het onderhoud aan de complexen voorgesteld. Naar aanleiding van het vaststellen van deze nota dient de voorziening (en de dotaties) in 2017 opnieuw te worden bepaald.

5.4 Overige bevindingen

Begrotingsrechtmatigheid

Voor de begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld of de financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maximale budgetten weergegeven die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, alsmede het begrotingsjaar van belang zijn.

De toe te passen normen voor de begrotingsrechtmatigheid zijn gebaseerd op de artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet. De gemeenteraad geeft hier zelf nadere invulling aan door middel van de begroting en de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in paragraaf 3.3 van de Kadernota Rechtmatigheid 2015.

Een overschrijding van de begroting is in principe altijd onrechtmatig, maar hoeft de accountant niet in alle gevallen mee te wegen in zijn oordeel. De algemene lijn is dat begrotingsoverschrijdingen die binnen de beleidskaders van de raad passen niet meegewogen worden in het accountantsoordeel. In paragraaf 3.3.3 van de Kadernota Rechtmatigheid 2016 zijn verschillende typen overschrijdingen benoemd en de mate waarin deze moeten worden afgewogen in het accountantsoordeel omtrent de rechtmatigheid.

In de programmarekening 2016 van de gemeente Medemblik zijn overschrijdingen op de programma's Burger en Bestuur (€ 85.000), Openbare Orde en Veiligheid (€ 16.000), Volksgezondheid en Milieu (€ 9.000) en Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting (€ 2,5 mln). De overschrijdingen op de programma's Burger en Bestuur, Openbare Orde en Veiligheid en Volksgezondheid en Milieu betreffen kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid. De overschrijding op programma en Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting betreft een kostenoverschrijding die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten.

Wij hebben geconstateerd dat er sprake is van enkele kleine overschrijdingen van investeringskredieten welke boven onze rapporteringstolerantie liggen. Deze zijn ook individueel toegelicht in de jaarrekening. Deze overschrijdingen passen binnen het bestaande beleid en zijn toegelicht in de jaarrekening en tellen daarom niet mee in ons oordeel.

Aanbestedingen

Wij hebben geconstateerd dat in 2016 bestedingen hebben plaatsgevonden waarvoor ten onrechte geen aanbestedingen hebben plaatsgevonden ter hoogte van ca. € 0,2 - € 0,5 miljoen (*onder handen*). Dit betreft een onrechtmatigheid. Wij adviseren in 2017 een analyse uit te voeren van de diensten die aanbesteed dienen te worden.

In 2016 is de aanbestedingswet gewijzigd. Vanwege het verdwijnen van het 2B-regime, is voor de inhuur van externen bijna altijd het volledige aanbestedingsregime van toepassing. Wij attenderen u op de risico's inzake onrechtmatigheden in de aanbestedingen bij inhuur derden voor de komende jaren. Bij inhuur van externen dient vooraf goed te worden bepaald en vastgelegd wat de intenties en verwachte kosten zijn en dient te worden nagegaan of een aanbesteding dient plaats te vinden.

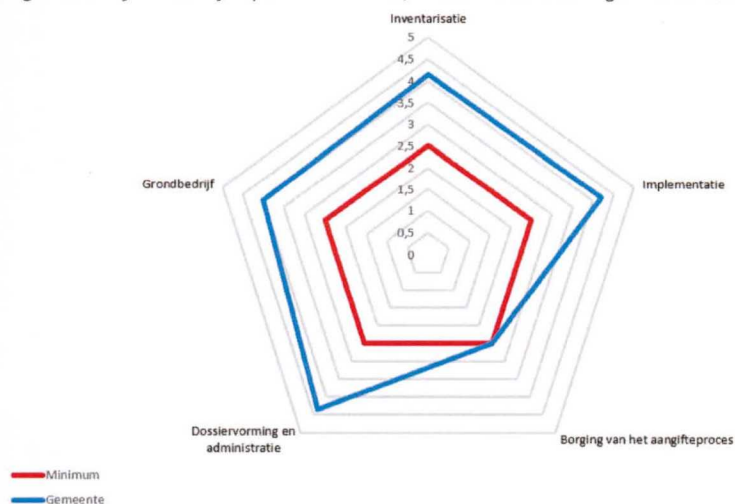
5.4 Overige bevindingen

Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is de gemeente Medemblik vpb-plichtig voor zover een onderneming wordt gedreven. BDO heeft een fiscale nulmeting voor de vpb uitgevoerd. Aan de hand van een interview is, in samenwerking met een fiscalist van BDO, voor een vijftal belangrijke thema's getoetst wat het huidige niveau is van het vpb-dossier binnen de gemeente op een schaal van 1 tot 5. Daarbij zijn de volgende van belang zijnde aspecten in beeld gebracht:

- inventarisatie;
- implementatie;
- borging aangifteproces;
- dossiervorming en administratie;
- grondbedrijf.

Het grondbedrijf is hierbij expliciet benoemd, omdat uit de ervaringen tot nu toe blijkt dat dit een veelbesproken issue is bij vennootschapsbelasting.

5.4 Overige bevindingen

Inventarisatie

Vennootschapsbelasting (vervolg)

De gemeente Medemblik heeft een inventarisatie gemaakt op basis van de jaarrekening 2015 die aansluit op de totale baten in de jaarrekening. Deze is inmiddels bijgewerkt aan de hand van de begroting 2016 en zal doorlopend worden bijgewerkt. Er is beoordeeld of er clustering kan plaatsvinden en waar dit het geval is, is dat toegelicht. Per IV3 functie heeft een ondernemings- en vrijstellingstoets plaatsgevonden. De bevindingen en achterliggende stukken liggen vast in Excel. Risicogebied is het grondbedrijf.

De gemeente neemt deel in de Gemeenschappelijke Regeling 'Centraal Afvalverwijderingsbedrijf West-Friesland. Er vindt momenteel overleg met de belastingdienst plaats over de belastbaarheid van een garantstellingsprovisie die de gemeente via deze GR ontvangt.

Gemeente Medemblik implementeert de vennootschapsbelasting aan de hand van een stappenplan met ondersteuning door een extern adviseur (KPMG). Er heeft het nodige overleg met de belastingdienst plaatsgevonden. De Gemeente zit ook in Horizontaal toezicht. Verder vindt actief overleg met zowel de andere zes Westfriese Gemeenten als met een aantal andere gemeenten plaats. De Vpb-expertise is, onder eindverantwoordelijkheid van het afdelingshoofd Strategie en Organisatie, gewaarborgd bij de financieel consultant en de senior Financieel Beheer.

Gemeente Medemblik is bezig met de implementatie van de vennootschapsbelasting. Uitwerking en borging van het jaarlijkse aangifteproces zal plaatsvinden als de risico-dossiers zijn uitgewerkt en de visie van de fiscus helder is. Alle feiten, dossierstukken en onderbouwingen worden opgeslagen. Over de risico-activiteit vindt momenteel overleg met de belastingdienst plaats.

Grondbedrijf

Gemeente Medemblik heeft circa 30 (kleine) grexten. Het standpunt is dat er fiscaal winststreven en dus een belaste onderneming is. In 2017 zal naar verwachting overleg met de fiscus plaatsvinden over het grondbedrijf. Welke standpunten de gemeenten precies gaat innemen en of de fiscus de standpunten van de gemeente gaat volgen, wordt op dit moment bepaald.

Samenvattend

De Gemeente Medemblik heeft voor de invoering van de vennootschapsbelastingplicht een inventarisatie van alle activiteiten gemaakt. De verwachting van de gemeente is dat er sprake is van vennootschapsbelastingplicht ten aanzien van de grondexploitaties en dat er verder geen belaste activiteiten zijn. De Gemeente overlegt hierover met de belastingdienst.

6. Interne beheersing

6.1 Interne beheersing

6.2 Automatiseringsomgeving

6.1 Interne beheersing

	Interne beheersing Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden tijdens de interim-controle kwamen wij tot de conclusie dat de significante processen van de gemeente in opzet voldoende zijn met uitzondering van het proces inkopen en aanbestedingen. Wij hebben enkele aanbevelingen gedaan inzake het contractenregister, inkoopanalyses en controle op de prestatielevering. Met betrekking tot de automatiseringsomgeving hebben wij op de volgende pagina enkele opmerkingen het gebied van autorisatie, identificatie en authenticatie en wijzigingenbeheer. Continuïteit in de automatiseringsomgeving voldoende geborgd.
	Verbijzonderde interne controle De inrichting van de VIC is een beleidsmatige keuze van de gemeente. Om te kunnen steunen als accountant dient voldaan te worden aan alle eisen van COS 610. Gezien de positie van de VIC in de organisatie en het ontbreken van een zichtbare review op de uitgevoerde werkzaamheden kunnen wij niet steunen op de VIC. De inrichting van de VIC is gebruikelijk voor de omvang van de organisatie. Wij hebben aanvullende afspraken gemaakt met de VIC die goed werkbaar zijn, waardoor wij voor een deel wel gebruik kunnen maken van de uitgevoerde werkzaamheden. Daarnaast hebben wij zelf per jaareinde gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd. Om in de toekomst wel te kunnen steunen op de werkzaamheden die door de VIC worden uitgevoerd (beleidsmatige keuze) dient de positie van de VIC en de omvang van de VIC afdeling aangepast te worden. Om de VIC werkzaamheden ten aanzien van boekjaar 2016 in de huidige opzet uit te voeren is de VIC afdeling uitgebreid door inhuur van (externe) ondersteuning.
	Automatisering Ingevolge artikel 2:393, lid 4 BW, dient de accountant in zijn verslag aandacht te besteden aan de bevindingen die naar voren zijn gekomen uit de beoordeling van de automatiseringsomgeving wat betreft de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Wij benadrukken dat onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en zich niet primair richt op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. De werkzaamheden gericht op de kritieke ICT systemen en beheersmaatregelen daar omheen zijn geïntegreerd binnen de controle van de jaarrekening. Het inzicht in de betrouwbare werking van ICT systemen en het gebruik daarvan door de organisatie, vormen een onderdeel van de kwaliteit van de interne beheersing en de administratieve organisatie. Algemene IT beheersmaatregelen rond uw kritieke systemen leveren daarnaast een belangrijke bijdrage aan het mitigeren van de risico's op onbeheerste wijzigingen, ongeautoriseerde handelingen en het optreden van verstoringen met impact op de gegevensverwerking. Voor 2016 zijn FMS (financiële administratie), Civision (belastingadministratie) en GWS (uitkeringsadministratie) door ons meegenomen in de scope. Wij hebben de interne beheersmaatregelen op de hiernavolgende aspecten beoordeeld. Uit de beoordeling blijkt dat de automatiseringsomgeving een aandachtspunt betreft. De belangrijkste bevindingen voortkomend uit de beoordeling van de automatiseringsomgeving zijn hier opgenomen.

6.2 Automatiseringsomgeving

Automatisering (vervolg)

Logische toegangsbeveiliging

Wij hebben vastgesteld dat er geen formele procedure is m.b.t. het toekennen en wijzigen van gebruikersrechten. Rechten worden niet toegekend op basis van een geautoriseerde autorisatiematrix (SOLL-positie) en er vindt geen periodieke review plaats van de gebruikersrechten. Er is sprake van generieke accounts en superurser. Van de applicaties FMS, Civision en GWS hebben wij vastgesteld dat authenticatie niet adequaat is ingeregeld. Bij FMS en Civision zijn geen wachtwoordeisen. De wachtwoorden bij GWS voldoen wel aan de lengte- en complexiteitseisen, echter ontbreken een wijzigingsfrequentie en lock-out.

Wijzigingen

Wij hebben geconstateerd dat releasenotes zichtbaar worden beoordeeld en dat updates direct op de productieomgeving worden geïnstalleerd.

Continuïteit

De servers zijn ondergebracht in een fysiek beveiligde ruimte die is afgesloten voor onbevoegden. Er zijn gedurende 2016 geen verstoringen geweest die hebben geleid tot beschadiging of verlies van gegevens. De backup-procedures werken en een uitwijktest heeft plaatsgevonden gedurende 2016.

Privacybescherming

De bescherming van databestanden en privacygegevens is in de huidige tijd erg belangrijk. Onvoldoende beveiliging kan leiden tot verlies en diefstal van persoonsgegevens en vervolgens tot misbruik ervan, zoals identiteitsfraude. Privacybescherming staat zowel in Nederland als internationaal in de vernieuwde belangstelling, door continue en toenemende incidenten bij zowel bedrijven als overheden.

Er zijn twee wetten die bepalen hoe gemeenten persoonsgegevens mogen gebruiken. Dit zijn de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp/ inclusief meldplicht datalekken) en de Wet basisregistratie personen (Wet BRP). De Autoriteit Persoonsgegevens houdt in de gaten of instellingen zich aan deze wetten houden. Bedrijven en overheden die persoonsgegevens verwerken moeten deze volgens de Wet beveiligen en hiervoor passende technische en organisatorische maatregelen nemen.

Omdat per januari 2016 de wetgeving rondom "meldplicht datalekken" is aangescherpt, hebben wij aanvullend op onze IT audit werkzaamheden ook de stand van zaken op dit terrein in kaart gebracht. Het compliant maken van de organisatie op basis van de nieuwe regelgeving vormt een belangrijke focus voor de komende tijd. Overigens is de Wet bescherming persoonsgegevens, voor zover deze geen financiële gevolgen heeft voor de jaarrekening (bijvoorbeeld middels boetes a.g.v. datalekken), geen specifiek object van onze controle.

Bijlagen

Bijlage A: Bevindingen
SiSa-bijlage

Bijlage B: Onze controle

Bijlage A

Bevindingen SiSa-bijlage

Geen bevindingen
inzake de controle van
de SiSa-bijlage

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De gemeente Medemblik heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst.

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2016 in het kader van SiSa worden verantwoord. Wij doen dit middels een tabel, die ook moet worden opgenomen als geen fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Per regeling wordt aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Deze tabel hierna weergegeven.

Nr.	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout / onzekerheid
D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2016 (OAB)	-	-	n.v.t.
I&M E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden	-	-	n.v.t.
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2016	-	-	n.v.t.
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB_Totaal 2015	-	-	n.v.t.
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2016	-	-	n.v.t.
G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2015	-	-	n.v.t.

Bijlage B

Onze controle

Scoping: doel en object van de controle	Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de gemeente Medemblik, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld zijn in overeenstemming met het BBV. Voor een uitgebreide beschrijving van onze aanpak verwijzen wij naar onze opdrachtbevestiging d.d. 12 april 2017 met kenmerk "RB/MST/1050050/005".				
Materialiteit	Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit Decentrale Overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 760.000. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.				
	Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelsonthouding	Afkeurend
	Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	> 1% < 3%	-	≥ 3%
	Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	> 3% < 10%	≥ 10%	-
	Wij rapporteren tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 50.000, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn. Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid en rechtmatigheid van de informatie in de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.				

Bijlage B

Onze controle

Onafhankelijkheid	Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controle cliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij bevestigen dat we geen giften >100 euro hebben gegeven aan dan wel aangenomen van de gemeente of haar personeel. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden.
Fraude en non-compliance	Onze controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden voor de jaarrekeningcontrole houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties op verschillende niveaus binnen de gemeente. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en de mogelijke fraudesituaties besproken met zowel de subcommissie controle en financiën, de verantwoordelijk wethouder en het Afdelingshoofd Strategie en Organisatie. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen aanwijzingen voor materiële fraude opgeleverd.
Geautomatiseerde gegevensverwerking en beveiliging persoonsgegevens	Ingevolge artikel 2:393, lid 4 BW, dient de accountant in zijn verslag aandacht te besteden aan de bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de gemeente uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze managementletter 2016. De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Nieuwe perspectieven

In de nieuwe economie doen kansen zich sneller voor dan ooit. Nieuwe spelregels geven een boost aan zakelijk werken. En een nieuwe generatie staat klaar om het anders te doen. Beter, slimmer, innovatiever. Wie succesvol wil ondernemen, moet zelf ook vernieuwen. Open staan voor verandering. En met open vizier kijken naar de mogelijkheden die voor ons liggen.

Nieuwe perspectieven, dát is wat BDO u wil bieden. En kan bieden, dankzij onze unieke combinatie van lokale marktkennis en een internationaal netwerk. Persoonlijke dienstverlening en een professionele aanpak. BDO helpt u graag om vanuit een andere invalshoek naar uw business te kijken. Zodat u de juiste beslissingen neemt om uw organisatie sterker, wendbaarder en succesvoller te maken. Of u nu een mkb-bedrijf, familiebedrijf, publieke organisatie of internationale onderneming bent.

BDO kijkt graag met u vooruit. Samen komen we tot nieuwe inzichten en nieuwe kansen in uw markt. Samen creëren we nieuwe perspectieven.

BDO Accountants & Adviseurs verleent vanuit 28 vestigingen in heel Nederland en met ruim 2.150 professionals diensten op het gebied van accountancy, belastingadvies en consultancy.

BDO adviseert ondernemingen in tal van branches en is sterk in de advisering aan het Nederlandse middenbedrijf, (semi-) overheidsinstellingen en familiebedrijven. Of het nu gaat om een controle van uw jaarrekening, de begeleiding van een ingewikkelde overname of een fiscaal advies op maat. In alle gevallen heeft u te maken met professionals. Zowel lokaal, regionaal, landelijk als internationaal. BDO maakt deel uit van het internationale BDO-netwerk (actief in 158 landen, meer dan 67.000 medewerkers wereldwijd) dat bestaat uit zelfstandige en onafhankelijke organisaties, die over de hele wereld onder de merknaam BDO actief zijn op het gebied van de zakelijke dienstverlening. Dat maakt ons in alle opzichten bijzonder betrokken. Kijk voor meer informatie op www.bdo.nl